

Master Class: Law and Politics of Terrorism

Ove godine, u razdoblju od 3. do 14. srpnja, u Dubrovniku se održavao treći *Master Class: Law and Politics of Terrorism* u organizaciji *Geoffrey Nice Foundation*, a u čijem organizacijskom odboru sjede: Dr. sc. Nevenka Tromp, sir Geoffrey Nice i Sonja Biserko.

Master Class je zamišljen kao međunarodni, interdisciplinarni i intenzivni dvotjedni seminar, na kojemu se uči i raspravlja o međunarodnopravno važnim temama (ali i šire). Ovogodišnja tema – terorizam, osim zbog svoje aktualnosti, važna je i jer se njoj često puta ne pristupa sustavno, stoga je *Master Class* omogućio studentima da putem mnogobrojnih predavanja, radionica, ali i neformalnih *working lunch*-ova, steknu različita znanja o terorizmu s jedne, te općenito o međunarodnom kaznenom pravu s druge strane.

Program *Master Class*-a bio je podijeljen u dva dijela: prvi tjedan studenti su slušali predavanja i raspravljali o terorizmu u užem smislu, dok su se drugi tjedan šire bavili tom temom, slušajući pritom i iskustva sudaca i odvjetnika s Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY). Iz razloga opsežnosti *Master Class* programa izdvojiti će samo neka od održanih predavanja, iako sva zaslužuju svoj poseban osvrt.

Uvodno predavanje na temu: *Terrorism: Definition, History, Examples*, održala je **dr. sc. Nevenka Tromp** (*University of Amsterdam*). Dr. sc. Tromp, prikazala je povijesnu genezu terorizma koja se prema Davidu C. Rapportu odvijala kroz četiri vala (*four waves of terrorism*): anarhistički, antikolonijalni, val nove ljevice te religijski val. Istaknuta je razlika između političkog nasilja i terorizma, a poseban naglasak u ovom predavanju stavljen je na suvremenu fenomenologiju terorizma. **Dr. sc. Timothy Riesen** (*Norwich University, USA*) održao je predavanje o tome kako prepoznati terorizam te posljedično, kako na njega odgovoriti. Dr. sc. Riesen napomenuo je kako ne postoji univerzalna, jedinstvena definicija terorizma, no kako ipak postoje određeni elementi, odnosno dimenzije, koje koristimo za objašnjavanje toga pojma, a to su: motivacija, upotreba nasilja i mete napada (*targets*).¹ Važno je i to, što činjenica postojanja određene terorističke organizacije, ne znači nužno da je svako djelovanje te organizacije teroristički čin. O fenomenu stranih boraca koji sudjeluju u terorističkom djelovanju (*foreign fighter phenomenon*) govorio je **dr. sc. Christophe Paulussen** (*Asser Institute, NL*) te ukazao kako su neke europske države normativno odgovorile na taj problem. Također, istaknut je problem kako represivne mjere države, usmjerene na rješavanje problema stranih boraca, često dovode do ograničavanja temeljnih ljudskih prava i sloboda kod onih ljudi koji nisu ni na koji način povezani s terorizmom.

Kao što sam uvodno spomenuo, drugi dio *Master Class*-a bio je pretežno fokusiran na međunarodno kazneno pravo, s posebnim naglaskom na ulogu ICTY-a. **Sir Geoffrey Nice**²

¹ Dr. Timothy Riesen ponudio je svoju definiciju terorizma, odnosno terorističkog čina, određujući ga na sljedeći način: *An act or threat of politically-motivate violence by one group against an innocent second group in order to influence the policies/behavior of a third group that is deemed to be culpable by the first group.*

² Sir. Geoffrey Nice bio je dugogodišnji tužitelj na ICTY-u, na kojem je, između ostalog, bio glavni tužitelj u postupku protiv Slobodana Miloševića.

je, zajedno s dr. sc. Tromp³, dao povijesni prikaz ICTY-a, naglašavajući pritom njegovu važnost u procesuiranju najtežih kaznenih djela počinjenih '90-ih na području bivše Jugoslavije. Polaznici su imali iznimnu priliku čuti iz prve ruke sve o Tribunalu, te se potanko upoznati s pojedinim elementima njegova djelovanja. Predavanje o Tribunalu, održao je i **lord Ian Bonomy**, inače bivši sudac na ICTY-u, koji je opisao probleme s kojima se suci na Tribunalu suočavaju te ponovno istaknuo nužnost procesuiranja ratnih zločina. O tome koliko je važno za države bivše Jugoslavije da se suoče s prošlošću, govorila **Sonja Biserko** iz Helsinškog odbora Srbije u predavanju pod naslovom: *The post-Yugoslav States and Response to the ICTY*.

Osim samih predavanja, sudionici su trebali napraviti dva istraživanja, koja su na kraju *Master Class*-a trebali izložiti. Prvo istraživanje odnosilo se na fiktivni slučaj (the *Walkinshaw case*), u kojem su studenti, podijeljeni u različite grupe (iz različitih država), trebali „stvoriti“ vlastiti pravni sustav (materijalna pravila, procesna pravila, itd.) koji bi omogućio pravično procesuiranje okrivljenika u postupku. U sklopu drugog istraživanja, svaka grupa dobila je zadatak da sustavno obradi jedan slučaj (npr. *British-IRA Terrorist Case*, *Stanislav Galić Case*, *US Terrorist Case*, itd.) te da ga po završetku istraživanja predstavi ostalim sudionicima. Pored svega toga, studentima su emitirani relevantni dokumentarni, ali i igrani filmovi, što predstavlja jedan zanimljiv, i nama nov, način učenja.

Zaključno, istaknuo bih barem dva razloga zašto smatram da je ovaj *Master Class* bio važan i koristan. Prvo, sveobuhvatan i sustavan (interdisciplinaran) pristup temi najbolji je (i jedini) način razumijevanja takve složene pojave kao što je terorizam. Iz tog razloga predavanja su držali: pravnici, sociolozi, stručnjaci za sigurnost i vojsku, filozofi itd. S druge pak strane, u Dubrovniku sam upoznao iznimne ljude, iz različitih država, a s nekima od njih postao i pravi prijatelj. To je možda i najveća vrijednost *Master Class*-a: povezivanje s obrazovanim mladim ljudima otvorenog uma te razmjena mišljenja o važnim globalnim temama, a sve to pod mentorstvom velikih svjetskih eksperata.

³ Dr. sc. Nevenka Tromp koja trenutno radi na Sveučilištu u Amsterdamu, bila višegodišnji istraživač na ICTY-u.